פינחס

יב־יג תמוז

א. די ימי הגאולה י"ב־י"ג תמוז פון יאָר תרפ"ז, ווען דער רבי דער שווער איז באפרייט געוואָרן ממאסרו, זיינען אויסגעפאַלן ביום שלישי ורביעי פון פ' פינחס.

אַזוי אויך בנוגע זיין יום הולדת — י"ב תמוז תר"ם[1] — זאָגט דער רבי[2], אַז „אין דעם זמן וואָס מען לייענט אין דער תורה די פרשה פינחס[3] בין איך .. געבאָרן געוואָרן .. און רובא דרובא פון די מאורעות וואָס האָבן פאַסירט מיט מיר און אַרום מיר .. זיינען מרומז בהעלם ובגילוי אין פרשת פינחס".

ד.ה. אַז גאולתו און עבודתו ועניניו בכלל האָבן אַן ענגן פאַרבונד מיט עניני פינחס, וואָס אויף זיין נאָמען וועט אָנגערופן די סדרה; און ווי ס'איז אויך מרומז אין דעם, וואָס דער (צווייטער) נאָמען פון בעל הגאולה — „יצחק" — איז בגימטריא „פינחס"[4], ווי עס שטייט אין זהר[5]. וואָס דאָס וואָס (די ביידע) נעמען האָבן דעם זעלבן מספר איז אָ באַווייז אויף אָ (פנימיות'דיקער) שייכות (און ענלעכקייט) צווישן זיי[6], ובפרט וועז די גימטריא וועט געבראַכט אין תורה.

אויך זעט מען די שייכות צו דעם (ערשטן) נאָמען פון בעל הגאולה — יוסף — וואָרום פינחס איז מזרעי' דיוסף, ווי דער פסוק[7] איז מדגיש „ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל („מזרע יוסף שפטפט ביצרו"[8]) לו לאשה ותלד לו את פינחס".

און פון דעם וואָס דוקא דער (צוויי־טער) נאָמען יצחק פון בעל הגאולה איז בגלוי שייך צו פינחס — פינחס בגימטריא יצחק · — אָבער דער (ערשטער) נאָמען יוסף איז אָ שייכות בהעלם, וואָרום אין נאָמען פינחס איז דאָס ניט מרומז, דאַרף מען זאָגן, אַז די שייכות פון בעל הגאולה מיט פינחס איז אין דער עבודה וואָס איז שייך צום נאָמען „יצחק"; משא"כ די נקודה וואָס איז פאַרבונדן מיטן שם „יוסף" איז (מער) בהעלם, כדלקמן.

ב. די שייכות בפשטות ו„בגילוי"[9] פון דער עבודה פון בעל הגאולה מיט

---

1) להעיר, שהשנה (ה'תשל"ט) היא התחלת שנת המאה (ק' פעמים ק' — מספר שלם) להולדתו.

2) שיחת ש"פ פינחס, יד תמוז, ה'ש"ת (סה"ש ה'ש"ת ע' 158).

3) לכאורה יש לתקן שם, שהרי הקביעות די"ב תמוז תר"ם היתה ביום ב' פ' בלק. ואולי צ"ל שם: די פרשת בלק• און פינחס בין איך .. געווארן און ס'איז געווען דער ברית. ועד"ז להלן שם. וראה שו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת סו"ס ד „והתחלת כניסת נפש זו הקדושה היא .. גם במצות מילה".

4) מלא — ראה בית שמואל הל' גיטין שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה

•) ולהעיר שסיומה וחותמה דפ' בלק — מעשה פינחס. ראה בפנים רס"ג.

בענין פינחס מלא בזח"ג (נז, ב. ריג, ב. רכ, א. רלו, ב). מנחת שי ריש פרשתנו. וראה לקמן הערה 38.

5) שם רלו, ב.

6) ראה שומר אמונים ויכוח הראשון סי' כא־כג. וראה גם תניא ח"ב פ"א. פ"ז (פד, ב).

7) וארא ו, כה.

8) פרש"י שם. מסוטה מג, א. ושי"נ.

9) להעיר מב' הלשונות בהשיחה שם „זיינען מרומז בהעלם ובגילוי".

פינחס'ן, איז אין דעם[10], וואס די נקודה פון מעשה פינחס איז די מעשה הקנאות, בקנאו את קנאתי[11], און די מעשה הקנאות פון פינחס, וואס איז מצד דער הלכה פון „הבועל ארמית קנאין פוגעין בו״[12], איז ניט קיין הלכה ודין אין שו״ע[13] אז מ'מוז אזוי טאן, ווארום קנאי „הבא לימלך (איז) אין מורין לו״[14].

נאכמער: ניט נאר „אין מורין לו״, נאר דאס איז (לויט כמה ראשונים[15]) אפילו ניט קיין הוראה וציווי פון תורה צום קנאי, נאר „הרשות בידו״.

און עד״ז איז אויך געווען די הנהגה פון בעל הגאולה[16], בקנאו את קנאתי. זיין מסנ״פ אויף החזקת התורה וחיזוק היהדות במדינה ההיא, וואס האט גע־ראכט צום מאסר, איז דאס געווען אזא אופן פון מסנ״פ וואס ס'איז אין דערויף ניט געווען קיין חיוב ע״פ דין, „אין מורין כן״, אן ענין פון „רשות בידו״. ווי מען געפינט בהלכה אז מסנ״פ ניט אויף די ג׳ דברים וואס יהרג ואל יעבור, נאר אויף שאר מל״ת, מ״ע וכיו״ב, איז ניט קיין חיוב וציווי, נאר „הרשות בידו״[17].

ג. מען קען פרעגן: דער צוגלייך הנ״ל איז שייך בעיקר צו (סוף) פ׳ בלק, וואס דארטן ווערט דערציילט וועגן דער עבודה פון פינחס, מעשה הקנאות שלו [און ווי די קביעות איז בכו״כ (ברוב? ה)שנים אז דער יום הולדת וימי הגאולה פון י״ב י״ג תמוז זיינען חל אין דער וואך[18] פון פרשת בלק[19] — וואס איז אבער די שייכות (אויך) צו עניני פינחס ווי זיי שטייען אין פ׳ פינחס?

וועט מען דאס פארשטיין בהקדם וואס אין ירושלמי[20] איז מבואר אז מעשה פינחס איז געווען „שלא ברצון חכמים״, און אז „ביקשו לנדותו[21] אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם[22] וגומר״;

וואס פון דעם איז נאכמער פאר־שטאנדיק דער גודל מעשה הקנאות שלו — ווארום איידער ס'איז „קפצה עליו רוה״ק״ האט ער דאך געוואוסט[23] אז

---

10) ראה לעיל ע׳ 291 ואילך.

11) פרשתנו בתחלתה (כה, יא).

12) סנהדרין פב, א. פרש״י בלק כה, ז.

13) ראה הערה הבאה.

14) סנהדרין שם. רמב״ם הל׳ איסורי ביאה פי״ב ה״ה. טור אה״ע סט״ז. רמ״א חו״מ סתכ״ה ס״ד. וראה לקו״ש ח״ח ע׳ 151 ובהערה 10, שי״ל שזהו גם טעמו של המחבר שהשמיט בשו״ע הדין דקנאין פוגעין בו. ורק רמזו באה״ע סט״ז ס״ב „אם לא פגעו בו קנאים״. וגם הרמב״ם והטור לא כתבו בסגנון של דין אלא בסגנון של סיפור „אם פגעו בו קנאין והרגוהו כו׳״ (רמב״ם שם ה״ד•) „הי׳ קנאין פוגעין בו כו׳״ (טור אה״ע שם).

15) יד רמ״ה ורא״ש סנהדרין שם (ועי״ש שעפ״ז מסבירין הא דנהפך זמרי והרגו לפינחס אין נהרג עליו שהרי רודף הוא (סנהדרין שם) „לפי שאין מצוה להורגו אלא רשות בעלמא״). מל״מ ספ״א דהל׳ רוצח בשם ריי״ו. וברמ״א חו״מ סתכ״ה ס״ד „ומותרין להרגו״.

16) ראה לעיל ע׳ 301 ואילך. וש״נ.

17) לשון הרמ״א בשו״ע יו״ד סקנ״ז ס״א. וראה בהנסמן לעיל ע׳ 302 הערה 17.

18) או בשבת עצמו כהקביעות דשנה זו.

19) וכן בהקביעות דשנת ההולדת תר״ם (כנ״ל הערה 3).

20) סנהדרין פ״ט ה״ז.

21) וראה גם בבלי שם (ע״ב) בקשו מלאכי השרת לדחפו כו׳ התחילו השבטים מבזין אותו כו׳.

22) פרשתנו כה, יג.

23) שהרי מסתבר לומר שכשם שידע ושמע ההלכה דקנאין פוגעין בו (ראה ירושלמי שם „ונזכר להלכה״. ובבבלי „לא כך למדתני״. ובפרש״י ס״פ בלק (כה, ז) „מקובלני ממך״), כן למד וידע את פרטי

•) משא״כ ברמב״ם הל׳ סנהדרין פי״ח ה״ו. ואכ״מ.

דאָס איז „שלא ברצון חכמים", וואָס דאָס מיינט אַז ע"פ (דעת חכמי ה)תורה האָט זיין הנהגה ניט קיין אָרט[24], קומט אויס אַז זיין קנאות איז געווען אַן ענין פון מסנ"פ, ניט נאָר אַ מסנ"פ בגוף[25], נאָר אויך אַ מסנ"פ מצד הנשמה[26], ווי־באַלד אַז עס איז אַ הנהגה שלא ברצון חכמי התורה ביז אַז „ביקשו לנדותו" —

און אעפ"כ, בשעת ער האָט געזען אַז ס'איז אַ מעמד ומצב פון „וישב ישראל בשטים"[27] — „(אין אדם עובר עבירה אא"כ) נכנס בו רוח שטות"[28], און ס'איז אויסגעבראָכן אַ מגפה בא אידן[29] — איז במה נחשב בא עם זיין מסירת הגוף והנפש גם יחד, אויב נאָר ער קען פועל זיין דעם „השיב את חמתי מעל בני ישראל"!

ד. אָזאַ הנהגה פון „קנאו את קנאתי" אין אַן אופן פון מסירת נפש איז מצד עצם הנפש פון אַ אידן, וואָס איז (בשרשה) העכער פון תורה[30], און במילא איז דער מסנ"פ אויך העכער פון דער מדידה והגבלה פון תורה[31]. און דעריבער איז אויך דער שכר אויף דעם געווען: „והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", וואָס דאָס איז העכער פון דער מדידה פון תורה. וואָרום ע"פ תורה איז כהונה אַן ענין וואָס קומט צו קינדער בירושה פון טאַטן, און וויבאַלד אַז פינחס אַליין איז נאָך ניט געווען קיין כהן[32], האָט עס במילא ניט געקענט קומען „לזרעו אחריו וגו'". נאָר ווי־באַלד אַז „קנא לאלקיו"[22], זיין קנאות איז געווען „לאלקיו" ווי דאָס איז העכער פון דער מדידה פון תורה, דערפאַר האָט דער אויבערשטער אים געגעבן כהונה „לו ולזרעו אחריו" (כאָטש אַז לויט די כללים וואָס דער אויבערשטער האָט געזאָגט בתורה — האָט דאָס קיין אָרט ניט).

עפ"ז איז מובן, אַז דוקא איז פ' פינחס, וואו דער אויבערשטער האָט געזאָגט „והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בנ"י", איז דאָ נתגלה געווארן דער אופן הקנאות פון פינחס (— מתוך מסנ"פ

הדין, אין מורין כן, שלא ברצון חכמים, דהרי „כל המצות שניתנו לו למשה בסיני בפירושן ניתנו" (הקדמת הרמב"ם לספר היד). ולהעיר ד„דבר זה (דקנאין פוגעין בו) הלכה למשה מסיני הוא" (רמב"ם הל' איסורי ביאה שם ה"ד. וראה לקו"ש ח"ח ע' 150 הערה 2).

24) בפנ"מ לירושלמי שם מפרש „שלא ברצון חכמים" היינו שלא ישאל רצון חכמים שאם בא לימלך אין מורין לו כן, והיינו דמפרש הירושלמי כהבבלי ד„אין מורין לו" (וראה מראה פנים שם).

אבל ביפה מראה שם מפרש כפשוטו דקנאים הפוגעים בבועל ארמית אין רוח חכמים נוחה מהם. וכן בקרבן העדה שם: עושה שלא ברצון חכמים. וראה בארוכה ראש דוד להחיד"א פרשתנו (קכז, ב ואילך). וראה מגדל עוז לרמב"ם איסו"ב שם. צפע"נ לרמב"ם שם. ועוד.

25) ראה תיב"ע בלק כה, ח. ספרי ותנחומא ס"פ בלק — דניצל בדרך נס.

26) להעיר מכמה סיפורים ע"ד הבעש"ט ותלמידיו ותלמידי ההי"מ, שמסנ"פ שלהם הי' עד לאופן שהפקירו את עוה"ב שלהם בשביל טובת יהודי. וידוע הסיפור מאדה"ז אודות ביכל חסידות שנשרף שהי' כתוב עליו בכי"ק אדה"ז בחרם בזה ובבא, ולאחרי שנשרף, בקש רבינו הזקן אם מישהו עיין בו, ועל שאלת אדמהא"מ הרי כתבת בחרם בזה ובבא ענה לו אדה"ז „איפה המסנ"פ על חסידות ?!".

27) בלק כה, א.

28) סוטה ג, א.

29) ראה סנהדרין שם: מאי ראה כו' ראה שבא מלאך והשחית בעם.

---

30) ראה סה"מ תרנ"ט ע' יג. ועוד. לעיל ע' 302.

31) נוסף ע"ז שכללות ענין המסנ"פ הוא למעלה מהתורה (ראה סה"מ תרנ"ט שם. סה"מ תש"ט ע' 121 וראה הערה שם. לקו"ש ח"ח ע' 158 הערה 65).

32) כפרש"י שם — כדעת ר"א זבחים קא, ב.

בגופו ובנשמתו), אז ניט קוקנדיק וואס למטה איז עס שלא ברצון חכמי התורה און „ביקשו לנדותו" — איז דאס אבער געווען אמיתית רצון העליון, וואס איז העכער פון תורה.

ה. עד"ז געפינט מען אויך ביים בעל המאסר והגאולה: ניט נאר איז זיין ארבעט בהרבצת התורה וחיזוק היהדות געווען מיט א תנועה פון מסירת נפש בגופו ממש אויך אויף אזעלכע ענינים וואס ע"פ תורה איז מען אויף זיי ניט מחויב זיך מוסר נפש זיין, וכנ"ל אז „אין מורין לו":

נאר ס'איז אויך געווען אין אן אופן אז כמה מגדולי וחכמי ישראל דאמאלס האבן ניט פארשטאנען אזא הנהגה און במילא ניט מסכים געווען, זיך געפירט אנדערש[33] — כעין הנ"ל ווי בא פינחס'ן (א מסנ"פ בכל צעד ושעל און וואס האט אויך איינגעשלאסן א צווייטן אידן, כדלקמן):

ובפרט נאך וואס עס איז געווען אין אזא אופן, וואס האט געשטעלט אין סכנה אויך זיין גאנצע עבודת הקודש, כמדובר לעיל[34], אז דער עיקר גזירה וואס צוליב דעם האט מען אים ארעס־טירט איז געווען צוליב זיין אפגעבן זיך מיטן חינוך פון תינוקת של בית רבן.

ד.ה. אז צוזאמען מיט דער מסנ"פ בגופו ממש איז ער אויך געשטאנען אין מסנ"פ בנשמתו, ברוחניות, איינשטעלנ־דיק אין סכנה אויך די גאנצע עבודה זיינע, דאס איז געווען דערפאר, וואס היות אז דער מצב במדינה ההיא אנגעריכט דעם עצם קיום פון אידן און אידישקייט שלא יכבה נר ישראל ח"ו, האט ער זיך ניט געריכט מיט קיינע חשבונות און קיינע הגבלות אין זיין מסנ"פ פאר אידן.

און אויך בנדו"ד, אזוי ווי ביי דער מעשה פינחס, איז שפעטער, נאך דער גאולה מהמאסר, נתגלה געווארן לעין כל[35] אז דאס איז געווען „אשר קנא לאלקיו ויכפר על בנ"י", אז דאס איז די אמת'ע עבודה וואס איז נויטיק אין אזא מצב, און אויך למטה בגלוי האט מען מסכים געווען אויף דער עבודה[36].

[דער חילוק איז אבער, וואס דער ענין פון „קנאין פוגעין בו" פון מעשה פינחס איז געבליבן א הלכה „ואין מורין לו", אבער בנוגע דעם אופן העבודה פון רבי'ן, איז די עצם גאולה געווען א קלארע הוראה מלמעלה אז דאס איז די ריכטיקע עבודה, ומורין כן,

און ווי מ'האט געזען בפועל אז דער בעל הגאולה האט עס „מורה" געווען און האט אויך אנגעזאגט אנדערע אזוי „מורה" זיין.

דווקא דער אופן העבודה האט אויפגעהאלטן די גחלת היהדות פון די אידן במדינה ההיא — בא זיי און בא „זרעו אחריו ברית כהונת[37] עולם"],

---

33) שלדעת כמה צריך הי' לצאת ממדינה ההיא. וראה ראש דוד שם (קכח, א ד"ה ועוד).

34) נסמן בהערה 30.

35) ראה לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה בשנת תפר"ח (נדפס בסה"מ תש"ח ע' 263. ועוד).

36) וע"ד הידוע בנוגע למאסר והגאולה דאדה"ז, דההלשנה והמאסר למטה הי' מצד הקטרוג למעלה, וכשנתבטל הקטרוג למעלה — יצא לחפשי (וראה תורת שלום ע' 26, מה הזית הזה כשכותשין אותו הוא מוציא שמנו כו' כן ע"י הקטרוגים כו' נתגלה הפנימיות דוקא).

ועד"ז י"ל במעשה פינחס, ראה ע"ד הנגלה בצפע"נ עה"ת ריש פרשתנו. צפע"נ סנהדרין שם. ואכ"מ.

37) שכאו"א מישראל עליו נאמר (יתרו יט, ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים.

ו. ע"פ זה וועט מען אויך פאַרשטיין די שייכות פון פינחס צו יצחק (כנ"ל אז פינחס בגימטריא יצחק[38]) — ווייל דער אופן פון מסנ"פ האָט אַ פאַרבונד מיט (און נעמט זיך פון) עקידת יצחק — יצחק בשלימותו:

יצחק'ס מסנ"פ איז געווען ניט נאָר מסירת הגוף כפשוטו[39], נאָר אויך אַ טיפערע און העכערע מסנ"פ — ברוחניות. וואָרום נוסף אויף דעם וואָס דאָס איז געווען לכאורה היפך הבטחת ה' „כי ביצחק יקרא לך זרע"[40], איז דאָס (די עקדה) אויך געווען אַן ענין דורך וועלכן ס'האָט געזאָלט אינגאַנצן „נעקר" ווערן „העיקר ששתל אברהם"[41] — די עבודה פון אברהם און יצחק בנו[42] צו מפרסם זיין שמו של הקב"ה בעולם (און דער המשך פון עם ישראל בכלל) — ואעפ"כ איז יצחק ניט נאָר געגאַנגען מקיים זיין דעם ציווי ה' צו אברהם'ן, נאָר ער האָט גאָר ניט געפרעגט קיינע שאלות, איז געגאַנגען בלב שלם[43].

ז. אעפ"כ איז דאָ אַ חילוק צווישן עבודת פינחס און פון דעם בעל הגאולה — ווי מרומז אין דעם, וואָס דער נאָמען פון רבי'ן איז יוסף יצחק (ניט יצחק אַליין)[44].

וועט מען דאָס פאַרשטיין ע"פ המבואר אין קבלה וחסידות וועגן דעם חילוק צווישן יוסף און יצחק[45] וואָס יוסף איז בגימטריא ג' פעמים שם ב"ן און יצחק — ד' פעמים שם ב"ן.

אין פשוט'ערע אותיות וועט מען דעם חילוק פאַרשטיין פון דעם וואָס די גמרא[46] זאָגט בנוגע צו גימ"ל דל"ת — „גמול דלים", אַז דער „גימל" איז מרמז אויף „גומל חסדים" און דער „דלת" — אויף דל.

די הסברה בזה[47]: דער תוכן החילוק צווישן דער נתינת הצדקה — „גומל (גימל)", און קבלתה בפועל — „דל (דלת)", איז, וואָס דער ענין פון „גומל", די נתינה איז אַ הכנה צו דער מעשה; און ביים „דל", ווען דער עני באַקומט די צדקה בפועל, ווערט אויפגעטאָן די מעשה בפועל — „החייתה את נפש העני"[48].

---

38) ראה זהר שבהערה 5 שזה שפינחס (שייך ו)בגימטריא יצחק, מצד היו"ד דפינחס, נתוסף לו ע"י מעשה זמרי „בקנאו את קנאתי", וראה מנחת שי שם.

39) ולהעיר מתו"כ (הובא ברש"י) בחוקותי כו, מב: וביצחק לא נאמרה זכירה אלא רואין את אפרו כאילו הוא צבור ע"ג המזבח.

ולהעיר גם בזה צד השווה דמעשה פינחס ועקדת יצחק, דמעשה פינחס שהביא „ויכפר על בנ"י", עד עכשיו לא זז אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים (ספרי פרשתנו כה, יג. וראה סנהדרין פב, ב) „ר"ל דלא הוה דבר שכבר נפעל רק דבר נמשך ופועל בכל רגע" (צפע"נ עה"ת פרשתנו שם), בדוגמת העקידה ד„ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם כו' כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה' יראה אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה" (רש"י וירא כב, יד). ובצפע"נ הל' תרומות (נעתק בצפע"נ עה"פ בחוקתי שם) דבאפרו של יצחק „לא שייך זכירה רק ראי' כו' (ולכן ס"ל לר"א (מגילה ז, א) דשל תורה הוא דבר הנמשך ופועל תמיד)".

40) וירא כא, יב. וראה ב"ר פנ"ו, ח. פרש"י וירא כב, יב.

41) לשון הרמב"ם הל' ע"ז ספ"א, במצב בני ישראל במצרים „וכמעט קט הי' העיקר ששתל אברהם נעקר".

42) ראה רמב"ם שם: והודיעו ליצחק בנו. וישב יצחק מלמד ומזהיר. ויצחק הודיע כו'.

43) ראה פרש"י שם, ח.

44) ראה שו"ת צ"צ אה"ע סי' קמג.

45) ראה אוה"ת אחרי ע' תקנא. ושו"נ.

46) שבת קד, א.

47) בהבא לקמן ראה תו"א נט, א. ביאוה"ז בלק קז, ד ואילך. לקו"ש חי"ז ע' 202.

48) ראה תנחומא משפטים טו.

פון דעם איז פֿארשטאַנדיק בשייכות צו יעדער השפעה, אַז „גימל" איז מרמז אויף דער הכנה אין דער השפעה, ווי דאָס איז נאָך ביים משפיע און „ד" — אויף דעם גמר ההשפעה, קבלת ההשפעה דורך דעם מקבל.

עד"ז איז אויך ביים מענטשן גופא: „גימל" ווייזט ווי ער שטייט נאָך אין אַ מצב פון הכנה צו דער פעולה, וואָס בכלל זיינען אין דעם נכלל זיינע כחות הנפש פון שכל ומדות; און די מסקנא און אויספיר פון די כחות אין מעשה בפועל — איז נרמז אין דעם ענין ה„דלת".

ח. עפ"ז איז אויך מובן די שייכות צווישן די מספרים ג' און ד' (וואָס קומען בסמיכות איינע נאָך דער צוויי־טער): יעדע המשכה נעמט זיך און ווערט בכללות איינגעטיילט אין דריי (ג) בחינות און קוין: און דער גמר ההמשכה, ווי עס קומט אַראָפּ במעשה בפועל, איז די פערטע בחינה (ד), וואָס קומט נאָך דער המשכה פון די ג.

[ובדוגמא ווי אין עולמות: עס זיינען דאָ די ג' עולמות — אצילות בריאה יצירה, און דער פערטער עולם[49] איז עשי'[50]].

און דעריבער איז „ג" מורה (אין סדר הספירות) אויף בחי' יסוד, משפיע — וואָס איז כולל אין זיך אַלע ג' קוין, און „ד" — אויף ספירת המלכות (דער רגל הרביעי פון דער מרכבה), וואָס איז משפיע בפועל אין עולמות.

און עד"ז זיינען אויך די צוויי ענינים וואָס זיינען מרומז אין שם יוסף און יצחק (וואָס שטעלן צוזאַמען איין שם (און דוקא בסדר זה: „יוסף" און דער־נאָך[51] „יצחק"), ווייל ביידע ענינים זיינען אַ המשך אחד): יוסף איז בחי' יסוד כידוע*[51], וואָס ווייזט אויף דער הכנה פון דער השפעה והמשכה ביז זי קומט בפועל („גימל" — גמול); און יצחק איז מרמז אויף דער קבלת ההשפעה („דלת" — דלים). ובאדם עצמו איז דאָס דער ענין פון מעשה בפועל כנ"ל.

און בעבודת האדם בכללות: דער ענין ההכנה ביז מעשה בפועל (ג) גייט אַריין, בכללות, אין דער מדריגה פון „נשמע", און די עבודה בפועל (ד) איז דער ענין פון „נעשה".

ט. ע"פ הנ"ל וועט מען אויך פֿאַר־שטיין די שייכות צווישן אופן המסנ"פ פון פינחס און פון רבי'ן וואָס איז אַנגע־דייטעט אין זייערע נעמען:

פינחס איז ניט געווען דער נשיא הדור, ער איז ניט געווען דער וואָס האָט געדאַרפט הייסן גיין אויף מסנ"פ, נאָר ער איז געווען דער שליח[52] וואָס האָט אויסגעפירט די מעשה בפועל — און בא־אַ שליח דאַרף זיך בעיקר אַנהערן דער ענין פון „נעשה" — „פינחס" בגימטריא „יצחק", בחי' „ד" (ד"פ שם ב"ן) — ניט אַזויפיל די הכנה צו „נעשה" (דער ענין פון „נשמע"), וואָרום דאָס קען אַ מאָל

---

49) לקו"ת מסעי צה, א. וש"נ.

50) ראה מו"נ (ח"ב פ"י) בענין מספר ארבעה, ע"פ המבואר בצפע"נ עה"ת ר"פ ויצא (וש"נ), די"ל דשייך ג"כ להמבואר בכהאריז"ל שענין ד', מספר הרביעי, וגם ארבעה, קאי על עולם העשי'.

51) ואע"פ שיצחק קדם ליוסף.

*51) תו"א מד, ג. ובכ"מ. וראה אוה"ת שם.

52) וכפשוטו דהסיפור בסנהדרין שם (הובא ברש"י ס"פ בלק) דמשה אמר לפנחס קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא — „שליח" (רש"י סנה' שם). אבל ראה יד רמ"ה שם. וחי' הר"ן שם ד"ה קריינא.

מבלבל זיין אין אויספירן די מעשה בשלימות[53].

און וויבאלד אז סוף מעשה במחשבה תחילה[54], דער גמר וסוף העש׳ דער־לאנגט אין „תחילה״ וואס איז קודם המחשבה אויך פאר דעם אנהויב פון דער מחשבה[55] — דערפאר האט ער מיט זיין מסנ״פ שלמעלה מהגבלות התורה אויפגעטאן דעם ענין פון „קנא לאלקיו״ און „בקנאו את קנאתי״. ד.ה. ער האט דערלאנגט ביז בחי׳ „תחילה״ וואס איז העכער פון דעם וואס איז אויסגעשטעלט מצד „מחשבה תחילה״, מצד בחי׳ התורה[56].

פינחס האט געהאט די הכנה פון „נשמע״, וואס ער האט מקבל געווען פון נשיא הדור „משה רבינו״ — ווי מרומז אין דעם וואס ער האט געזאגט „מקובלני ממך״[57] — אבער דער ענין פון „נשמע״ איז דערנאך בא אים גע־ווען בהעלם; בגלוי ובהדגשה איז גע־ווען דער אויספירן די שליחות: „קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא״.

אבער בא א נשיא הדור (וואס „הנשיא הוא הכל״[58]) דארפן זיין און זיינען פארען ביידע ענינים בשלימותם, סיי דער ענין פון „נעשה״ סיי דער ענין פון „נשמע״. וואס דעריבער איז דאס אויך מודגש אין זיין נאמען „יוסף יצחק״ סיי די הכנה והמשכה פון „נשמע״ — יוסף, און סיי די קבלת ההשפעה הענין דנעשה — יצחק.

און ווי מ׳האט געזען די ביידע ענינים בפועל ביי דעם בעל הגאולה והשמחה: מסנ״פ אויף הפצת התורה והיהדות צווישן אלע סוגים אידן קטנים און גדולים; בויען מקואות, שיקן רבנים, שוחטים, מוהלים וכו׳, דארטן וואו זיי זיינען נויטיק; גרינדן חדרים פאר תשב״ר פאר לימוד א־ב, שיקן מלמדים כו׳ — „נעשה״; און לאידך אויך דער סדר הנהגה צו לערנען און מגלה זיין די טיפסטע ענינים אין נגלה דתורה, און אין פנימיות התורה — ביז רזין דרזין — „נשמע״.

יו״ד. דאס גיט אויך א תוספת הסברה אין דער שייכות פון דעם בעל הגאולה ושמו יוסף יצחק צו פינחס, און אויך א הוראה פאר יעדן איינעם בעבודתו בפועל:

בא זיינע שלוחים האט דער רבי גע־מאנט און מאנט אויך איצט עס זאל זיין חטוף ואכול חטוף ואישתי[59], העכער פאר חשבון, דאס הייסט: לכל לראש דארף זיין דער ענין פון נעשה, „יצחק״ בגימטריא „פינחס״;

מ׳דארף ארויסגיין אין וועלט און פועל זיין אויף אידן צו מקיים זיין תומ״צ. אפילו אזא איינער וואס האט נאך ניט די ריכטיקע הכנה אויף דעם, עס פעלט אים נאך אין דעם „נשמע״ פון די עניני תומ״צ וואס ער דארף אויפ־טאן אויף א צווייטן אידן, דארף אבער בא אים שוין זיין דער „נעשה״, דער ביטול און אוועקלייג פאר א צווייטן

53) ע״ד המבואר בכ״מ (ד״ה אני ישינה תש״ט. ועוד) דכח המס״נ מאיר בעיקר בזמן הגלות, משא״כ בזמן הבית — שהעבודה פנימית דמוח ולב מעלימה.

54) פיוט לכה דודי.

55) ראה תו״ח ר״פ ויגש. המשך תרס״ו ע׳ יט ואילך. המשך תער״ב ח״ב ע׳ א׳קיז ואילך.

56) להעיר מלקו״ש ח״ט (ע׳ 385 ואילך) בזה שיש כח בנש״י לחדש בתורה.

57) לשון רש״י בלק כה, ז. ובסנהדרין שם: לא כך לימדתני.

58) פרש״י חוקת כא, כא.

59) עירובין נד, א. וראה מכתב כ״ק אדמו״ר (מהורש״ב) נ״ע (נדפס בקונטרס ומעין מבוא ע׳ 22. אג״ק שלו ח״א ע׳ רסו).

איידן (ווי דאָס איז געווען באַ פינחס'ן, וואָס ער האָט זיך מוסר נפש געווען צו פועל זיין דעם ענין פון „השיב את חמתי מעל בני״). און אין דעם גופא, אין זיין פועל זיין אויף אַ צווייטן אידן, איז דער עיקר הדגשה אויף מעשה בפועל, ווייל המעשה הוא העיקר[60], און ווי ס'איז אויך דער „פסק ההלכה הערוכה בתלמוד ופוסקים דהרהור לאו כדבור דמי ואם קרא ק״ש במחשבתו ובלבו לבד בכל כח כוונתו לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולקרות כו' ואם הוציא בשפתיו ולא כיון לבו יצא ידי חובתו״[61].

ובמיוחד ווען מ'געפינט זיך בסוף זמן הגלות אין דעם סיום דעקבתא דמשיחא און ס'איז ניטאָ קיין צייט צו ווארטן ביז ער וועט ביי זיך פועל זיין (אויך) דעם „נשמע״. וואָרום אָט אָט קומט משיח דאַרף מען אויסנוצן יעדער רגע אויף דער עבודה במסנ״פ אויף „נעשה״.

און נאָכמער: וויבאַלד ער טוט דאָס בשליחות פון נשיא הדור, איז במילא אין זיין עבודה דא דער ענין פון „נשמע״, בחי' „יוסף״ (בדוגמא ווי באַ פינחס'ן וואָס ער האָט געזאָגט „מקובלני ממך״ כנ״ל); און בשעת ער פועלט דעם ענין פון „נעשה״ באַ אַ צווייטן אידן, האָט אויך יענער דעם ענין פון נשמע.

[דאָס איז אויך מרומז אין יצחק וואָס איז ד' (ד' פעמים שם ב״ן) וואָס ד' מיינט גלייכצייטיג אויך דעם מספר פון „פיר״, אַלע פיר (ניט נאָר דער „פערטער״), אַז ער איז כולל אין זיך די ג' שלפנ״ז[62]].

און דורך דער עבודה איז מען זוכה צו דעם אַז עס ווערט נתגלה פנחס הוא אליהו[63] מבשר הגאולה[64], וואָס אויך זיין עבודה איז פאַרבונדן מיט ענין ה„נעשה״ והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם גו'[65]

וואָס אויך די גאולה[66], די פערטע גאולה איז פאַרבונדן מיט מספר ארבע, ארבע לשונות של גאולה לעת״ל[67], די ד' כוסות של פורענית שהקב״ה עתיד להשקות את אומות העולם, וכנגדן עתיד הקב״ה להשקות את ישראל ד' כוסות של נחמות כו'[68], בקרוב ממש.

(משיחת ש״פ פינחס תשל״ז)

---

60) אבות פ״א מי״ז.

61) תניא רפל״ח.

62) וע״ד הענין דספה״ע שהמנין הוא לא מספר סידורי, יום שני יום שלישי, אלא מספר הכולל, שני ימים שלשה ימים. וראה לקו״ש ח״ג ע' 996. ועוד.

63) נסמן בלקו״ש ח״ח ע' 170 הערה 59.

64) רש״י בחוקותי כו, מב. וראה גם תיב״ע וארא ו, יח. יל״ש ריש פרשתנו. רמב״ם הל' מלכים פי״ב ה״ב.

וראה לקו״ש ח״ב ע' 609 שי״ל שהענין דפינחס מלא הוא ע״ד „ואלה תולדות״ מלא דקאי על הגאולה העתידה, וראה שם בשייכות דפינחס להגאולה.

65) מלאכי ג, כד.

66) וגם עצם ענין הגאולה בא ע״י העבודה דמסנ״פ למעלה מטו״ד, משיח בא בהיסח הדעת (סנה' צז, א) — ראה אגה״ק סי' ד (קה, ב).

67) בחיי שמות ו, ח.

68) ירושלמי פסחים פ״י ה״א. וראה גם ב״ר פפ״ח, ה.